

ban, hogy a rendőrség és a csendőrség végrehajtotta a végleges megoldást. A háború befejeztével számos szolgálalkú hivatalnok ellen emeltek – sikerrel – vádat a zsidóüldözésekben játszott szerepéért; a háború végén megalakult Ideiglenes Nemzeti Kormány az első intézmények között osztotta fel a Magyar Királyi Csendőrséget.⁷²

A zsidó közösség megsemmisítését előkészítő tervek nemcsak a magyar állam államhatalmi szerveinek e célra történő alárendelését irányozták elő, hanem egy olyan Zsidó Tanács létrehozását is, amelyet – mint csaknem minden, náci uralom alatt álló országban – arra szemeltek ki, hogy a végleges megoldás programjának lehető leggyorsabb megvalósításához szolgáljon eszközzül.

Jegyzetek

1. A Kállay-kormány és egyes tagjainak Horthy és az új miniszterelnök által aláírt lemondására vonatkozó dokumentumokat lásd *Budapesti Közlöny*, 67. sz., 1944. március 23., 1–2. o.

2. C. A. Macartney, 2:248–249. o.

3. 1938 nyarán Rassay Károly liberális politikus és Sigray Antal gróf legitimista politikus – mindketten képviselőházi tagok – bizonyítékokat fedeztek fel arra vonatkozóan, hogy Imrédy dédanyja zsidó származású volt, és 1814-ben keresztelték meg. Imrédy ellenfelei, köztük Horthy is, ügyesen használták ki ezt az értesülést, s egyebek között 1939. február 15-én a miniszterelnöki posztról való lemondásra kényszerítették. C. A. Macartney, 1:327–328. o. Politikai ellenfelei még 1944-ben is kihasználták Imrédy „zsidóságát”. 1944. szeptember 15-én például Perlaky Gyula, a belügyminisztérium VII/a osztályának vezetője, kiadta azt a BM-rendeletet, amely arra utasított minden államigazgatási és rendőri szervet, hogy kobozzák el az Imrédy ellen irányuló illegális röpirat példányait. A röpirat szövege így hangzott: „Zsidókl! Hitsorsosok! Utolsó reménységünk Imrédy, imádkozzatok érte! Kiadja a Zsidó Hitközség Akiba Nyomda.” A röpirat feltehetően a nemzetiszocialisták Bakó-féle csoportjától származott. Az utasítás szövegét lásd *Vádirat*, 3:552. o.

4. *RLB*, 114. dok. Elég érdekes, hogy Horthynak szakértő kormány létrehozására vonatkozó javaslatát Imrédy is támogatta, aki azt állította, hogy a kormányzó elvileg nem ellenezte, hogy őt nevezzék ki miniszterelnöknek. *A Wilhelmstrasse és Magyarország. Német diplomáciai iratok Magyarországról. 1933–1944.* Összeállította és szerk.: Ránki György, Pamlényi Ervin, Tilkovszky Loránt, Juhász Gyula. Kossuth, Bp., 1968, 786. o.

5. Magyarország katonai és gazdasági kizsákmányolását értékeli Ránki György: *1944. március 19.* 2. kiadás, Kossuth, Bp., 1978, 186–237. o.

6. A felettébb valószínűtlen szükséghelyzetek között, amelyek a német csapatok közbelépését követelték volna, Veesenmayer megemlítette a) Sztójay lemondásának, b) Horthy ezután következő lemondásának, c) egy közös, a baloldaltól a jobboldalig terjedő ellenállási mozgalomnak, d) az általános passzív rezisztenciának és e) egy, a közlekedési hálózatra is kiterjedő általános sztrájknak a lehetséges következményeit. 534. sz., 1944. március 24-én kelt távirat. Német Külügyi Levéltár, Bonn.

7. Veesenmayer e vonatkozásban Ribbentrop utasításait követte. Lásd Altenburg 532. táviratát (1944. április 2.) a bonni Német Külügyi Levéltárban.